No. 942 Zaterdag 18 Januari 1902. 19de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,-- pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 17 Januari.

De werkzaamheid der Katholieken.

Rede van den heer Passtoors in de Kamer.

Wij achten het wel van belang hier het voornaamste gedeelte te laten volgen der rede, door den heer Passtoors de vorige maand in de Kamer gehouden, daar zij een krachtig verweer is tegen de beschuldiging der socialisten als zou er van christelijke, met name van katholieke zijde weinig van het volk te wachten zijn.

De heer Passtoors heeft die beschuldiging glansrijk te niet gedaan door zijn korte maar krachtige uiteenzetting, van het vele, hetwelk reeds door de katholieken ten bate van de werkende klassen gedaan is en nog steeds gedaan wordt.

Wanneer de leden van de sociaal-democratische arbeiderspartij optreden, hetzij in het Parlement of daar buiten, dan spreken zij altijd als de uitsluitende vertegenwoordigers der arbeidende klasse.

Mijnheer de President! Ik hoop hier de vertegenwoordiger te zijn van alle geledingen des volks, maar ik mag toch doen opmerken, dat ik de eer heb voorzitter te zijn van een werklieden-organisatie, die tusschen de 13- en 14,000 Katholieke arbeiders omvat, zoodat, wanneer de sociaal-democraten zich het recht aanmatigen om te spreken namens de arbeiders, ik verklaren mag namens de Katholieke arbeiders, dat dezen van hun bescherming allerminst gediend zijn.

De sociaal-democraten — ik ben dit volkomen met den heer Heemskerk eens — meenen de waarheid in pacht te hebben. Zoo hebben ook eenige leden der sociaal-democratische arbeiderspartij verklaard, dat de Christelijke partijen op sociaal gebied niets beteekenen, maar argumenten daarvoor heb ik nog niet vernomen.

De heeren hebben de rechterzijde toegevoegd, dat ten opzichte van het sociale vraagstuk van haar niet het minste te verwachten was. Men heeft hier gesproken van een hoenderhok, maar de sociaal-democraten schijnen te meenen, dat aan deze zijde der Kamer louter stommelingen zitten, die jaar aan jaar de slaapmuts over de ooren houden getrokken en dat, terwijl onze mannen in alle rangen en gelederen vooraan staan en alles doen om de sociale kwestie op te lossen, alles doen voor de armsten onder de armen. Onze Kerk en haar overheden gaan ons daarbij steeds voor, waar het geldt de oplossing van de sociale kwestie.

Wanneer men het optreden der socialisten nagaat, dan zou men zeggen, dat zij alleen de werklieden vertegenwoordigen en alsof er geen andere werklieden meer bestaan dan sociaal-democratische. En toch is die partij het allerlaatste op het terrein van den arbeid gekomen. Dat moet men niet vergeten. Eerst toen wij en andere partijen jaren en jaren hadden gewerkt, toen eerst zijn de sociaal-democraten gekomen.

De heer Helsdingen: Bewijzen!

De heer Passtoors: Welnu, als ge dan maar luisteren wilt.

De sociaal-democraten kunnen worden genoemd de oprichters van de bekende „Internationale", waarvan in Augustus '69 een afdeeling in ons vaderland tot stand kwam. En nu waren de voornaamste leiders en sprekers van die Internationale bij ons uitgeweken Franschen, Duitschers, Italianen.

Ik wil niet ontkennen, dat de „Internationale" in den aanvang hier onder de werklieden eenigen opgang heeft gemaakt, maar toch stierf zij spoedig aan verval van krachten; zij stortte in, doordat zij door haar eigen vrienden te sterk werd gevoed, te sterke drankjes kreeg, waarvan de werklieden toen evenmin als nu willen weten.

De Heer Van Kol roept mij toe: De heer Gerhard! Ja, dat was geen vreemdeling. Voor de „Internationale" is in ons land vooral gewerkt door den ouden heer Gerhard, Ris, Van Kol en anderen.

Ik neem gaarne den hoed af voor deze mannen, wat betreft hun ijver, werkzaamheid en taaie volharding voor hun zaak, maar het moet ook gezegd worden, dat deze mannen zoowel in woord als in geschrift alles hebben gedaan om godsdienst en gezag te ondermijnen, evenals dit thans nog van sociaal-democratische zijde geschiedt.

Wie echter het eerst krachtig voor de arbeidersbelangen heeft gewerkt, dat is de voorzitter van het Algemeen Nederlandsch Werkliedenverbond, de heer Heldt, naast wien ik mag noemen Klaas Kater, de oud-voorzitter van Patrimonium. Aan deze beide mannen zijn de werklieden inderdaad veel verschuldigd, zoowel ten opzichte van hun politieke als sociale ontwikkeling.

Toen dan de „Internationale" in ons land had afgedaan, was het de heer Heldt, destijds voorzitter van een meubelmakers-vereeniging te Amsterdam, die zich geroepen achtte met zijn vrienden verschillende vakvereenigingen tot een bond te vereenigen, ten gevolge waarvan outstond het Algemeen Nederlandsch Werkliedenverbond. Dit verbond wenschte alle richtingen en partijen in zich te vereenigen, doch al spoedig bleek met den toen gevoerden schoolstrijd, dat de Christelijke arbeiders zich niet met alles konden vereenigen en zij verlieten het verbond.

Daarop werd gesticht door Kater de Werkliedenvereeniging Patrimonium.

De eerste vakvereeniging in ons land is die geweest, welke werd opgericht door en bestuurd door werklieden: de algemeene Nederlandsche Typografenbond, in Juni 1866 gesticht. Deze had vooral ten doel ziekte-verzekering. En eerst nadat het Algemeen Nederlandsch Werkliedenverbond en Patrimonium jarenlang waren werkzaam geweest, kwamen de sociaal-democraten in 1878 met een overdruk van het program van Gotha van 1875.

Nu kunnen de heeren wel zeggen: de Roomsch-Katholieke Volksbond is nog veel later gekomen. Maar de katholieken hebben toch den eersten stoot gegeven aan de werklieden-vereenigingen in ons vaderland. De Katholieken hebben het braakliggend terrein omgewerkt, beplant en bezaaid. In 1868 werd te Amsterdam de St. Jozefsgezellenvereeniging gesticht, met tal van vertakkingen en duizenden leden, door jhr. mr. van Nispen tot Sevenaer, den man van den hoogen adel, begaafd met talent en wetenschap en gezegend met een groot fortuin, een man, waarvan de *Arnhemsche Courant* na zijn dood getuigde, dat hij was een der felste bestrijders van den revolutiebouw te Amsterdam, terwijl deze geestelijke, die in zooverre met de denkbeelden van Leo Tolstoï medeging dat hij, om anderen van zijn groot vermogen op de ruimste schaal te kunnen helpen,

Feuilleton.

BIJZONDERHEDEN OVER den Marteldood van Mgr. Hamer.

De *Annalen der missionarissen van Sparrendaal* bevatten den volgenden brief van Mgr Bermijn, den opvolger van Mgr. Hamer.

T'O TCH'ENG, 1 Juli 1901.

Hooggeachte Familie Hamer.

Ik schrijf u van uit de plaats, waar Mgr. Z. G., den wreeden maar roemrijken marteldood heeft ondergaan.

Zoowel bij heidenen als bij Christenen, die getuigen zijn geweest van zijn lijden en dood, heb ik alle bijzonderheden nader onderzocht en vervul nu jegens U den plicht van een en ander mede te deelen. Ik heb het namelijk op mij genomen, om door 't ondervragen verschillende personen, vooral van hen, die alles met eigen oogen gezien hebben, tot de zuivere waarheid te komen; mocht ik dus later nog meer vernemen, dan wil ik U zulks volgaarne mededeelen.

— De 20 Juli, bij 't aanbreken van den dag, vertoonden zich rondom Eul-cheu-seu-king-ti duizende Boksers, en met hen ongeveer 200 soldaten. Daags te voren waren vier militaire mandarijnen Mgr. komen bezoeken, hem valschelijk verzekerend, dat er niets meer te vreezen was en dat, zoo er gevaar mocht dreigen, zij de Christenen zouden beschermen. Mgr. had zich lang met hen onderhouden en hun bij 't heengaan nog eene flesch miswijn ten geschenke gegeven. Die soldaten-mandarijns hadden zoo goed weten te praten, dat zij in gezelschap van twee der voornaamste Christenen de geheele residentie hadden mogen afzien. Eens dat zij zich overtuigd hadden, dat 't dorp niet aan soldaten kon weerstaan, spoedden zij zich terug naar hunne mannen, die zich in een oude bedding der Gele-rivier, op een half uur afstand van Eul-cheu-seu-king-ti, schuil hielden. Bij 't aanbreken van den dag, als de Christen-nachtwakers zich ter ruste begaven, verlieten zij hun schuilhoek. Mgr. was juist in de sacristy aan 't bidden en bereidde zich tot het H. Misoffer, als 't geluid der militaire trompet hem verschrok. Reeds van alle kanten zag men in de verte soldaten met duizende Boksers aanstormen. Alsdan gaf Mgr., boven op een huis staande, aan de op den grond knielende Christenen den zegen en ried hij zijn kinderen aan te vluchten. Nog al velen volgden dien raad, maar ook zij hebben niet te min veel moeten lijden: bijna allen werden van hun kleederen beroofd, velen werden neergestoken, anderen gelukte het bij bevriende heidenen een onderkomen te vinden; doch verreweg 't grootste gedeelte der Christenen bleef daar, vast besloten voor hun geliefden Bisschop te strijden „in spem contra spem." Reeds's Zondag te voren, zoo verhaalden mij, nu nog weenende, eenige overgebleven Christenen, had Mgr. onder de preek allen aangezet tot de vlucht; doch ziende aan de verontwaardiging, die allen toonden op hun gelaat en in hunne gebaren dat zij besloten waren den marteldood te sterven aan de zijde van hunnen Bisschop, brak Mgr. in tranen los en allen zoowel mannen als vrouwen, oud en jong, weenden met hem.

Nadat Mgr. voor den laatsten keer zijne Christenen, gezegend en tot de vlucht had aangespoord, was hij teruggekeerd naar de kerk en lag daar neergeknield, biddend met uitgestrekte arme voor t' kruisbeeld van het hoofdaltaar. Vele vrouwen en kinderen baden aan zijne zijde. Ondertusschen waren de soldaten en Boksers 't dorp binnengedrongen; de Christenen vochten een tijdlang dapper, maar weldra bij gebrek aan kruit en hagel konden zij den ongelijken strijd niet volhouden en werden overrompeld. Alsdan begon de slachting; niemand werd gespaard, mannen en vrouwen, grijsaards en kinderen werden meedoogenloos neergeveld; de soldaten schoten als razenden in 't wild en troffen zoodoende niet weinig Boksers. Weldra trok een troep moordenaars naar 't weeshuis; de daar aanwezige zusters werden vastgebonden aan de boomen en zoodanig mishandeld, dat zij voor dood neervielen. Eene van deze is er nog levend afgekomen, doch zij gelijkt niet meer op een mensch: haar gelaat is geheel en al verminkt, de tanden verbrijzeld en de tong gedeeltelijk uitgerukt. Van de kinderen werd slechts een derde vermoord, de overigen, alsook een zeker aantal vrouwen werden meegedreven, om later in de streek van Ning-hia aan de Mahomedanen te worden verkocht. God weet hoeveel ik van dat alles heb geleden, vooral van 't laatste!

Doch keeren wij naar Mgr. terug. Zoodra de soldaten zich meester zagen van 't dorp, trokken zij met een tiental aanstonds naar de kerk, om den Bisschop gevangen te nemen.

Mgr. bood geen wederstand, men sleurde hem buiten. Aanstonds werden de vingers der rechterhand afgesneden, want men vreesde die hand, wijl men uit de verte gezien had, dat Mgr. met die hand den zegen had gegeven; de gewonde hand met een doek omwonden. Daarna bond men zijne handen en voeten samen om hem op een stok weg te dragen; hierbij liet men Mgr. tweemaal op

zelf een armoedig leven leidde, op stroo sliep, geen kostbare spijzen of dranken nuttigde en oude versleten kleeren droeg; deze man ijverde ook in woord en geschrift voor de veredeling van de bouwkunst en tegen den *vloekwaardigen revolutiebouw*. Deze uiting is te mooier, omdat ze komt van een niet katholiek blad.

Deze man en zijn ook te vroeg gestorven vriend, wijlen mr. Jan van den Biesen, zijn de mannen geweest, die den grootsten stoot gegeven hebben aan het vereenigingsleven in ons vaderland.

En waar de sociaal-democraten ons verwijten, dat wij eigenlijk niets van sociale kwestie afweten, daar had ik daarvoor gaarne betere argumenten van hen gehoord. Ik meende, dat de sociaal-democraten alle geschriften lazen, die op dit gebied bestaan, doch dit schijnt niet het geval te zijn.

Ten einde de beschuldiging echter te ontgaan, wensch ik met een enkel woord de Katholieke arbeidersbeweginh in ons vaderland te schetsen.

Ik wensch te constateeren, dat enkele leden van de socialistische partij herhaaldemalen den Christelijken partijen de beschuldiging naar het hoofd geslingerd hebben, dat van haar niets te verwachten was op sociaal gebied. Ik maak deel uit van een dezer partijen als vertegenwoordiger van een groote massa werklieden en wensch aan te toonen, dat dezen inderdaad werkzaam zijn in het belang der sociale kwestie.

De georganiseerde Katholieke arbeiders tellen 48.000 à 50,000 leden. Ik bedoel allen werklieden, geen onderwijzers of landbouwarbeiders. Van de 660 vakvereenigingen in ons vaderland zijn er 190 Katholiek.

De hoofdorganisatie der Katholieke werkliedenbeweging bestaat uit: de Nederlandsche Roomsch-Katholieke Volksbond in het bisdom Haarlem, de bond van Roomsch-Katholieke werkliedenvereenigingen in het aartsbisdom met inbegrip van de Friesche St. Bonifaciusvereeniging, de Roomsch Katholieke Volksbond, de Werkliedenvereeniging in het bisdom 's Hertogenbosch en de St. Joseph-gezellenvereenigingen.

Deze bonden hebben hun vertakkingen in iedere plaats van eenige beteekenis. Jaarlijks houden zij hun vergaderingen of congressen.

Er is geen comité van eenige beteekenis van sociaal-oeconomischen aard, of de Katholieke arbeiders hebben daarin zitting, tenzij zij principieele bezwaren daartegen mochten hebben. Hetzij voor pensionneering van oude werklieden, Zondagsrust, minimumloon, enz.

Wordt vervolgd.

Hulde aan den Oud-Gouverneur

VAN CURAÇAO

Mr. C. A. H. BARGE.

De Commissie, welke zich medio Juli van het afgeloopen jaar vormde, onder voorzitterschap van den H. E. A. Heer Mr. Th. J. A. Nuijens, Proc. Gen., om Mr. Barge bij diens aftreden een huldeblijk aan te bieden, heeft op de meest gelukkige, lofwaardige wijze haar opdracht vervuld. Als eerbiedige hulde en tot dankbare herinnering zou een nationaal kunststuk worden gezocht van een onzer grootste meesters. Het mocht nu den W. E. Z. G. Heer Dr. P. C. Th. Lens gelukken in aanraking te komen met den echt hollandschen schilder H. W. Mesdag, die al spoedig volle sympathie toonde met het gelukkig idee der commissie, zoodat hij, grootmoedig en belangeloos, zelfs den heer Lens toestond een kostbaarder stuk aan te koopen, dan waartoe deze eigenlijk in staat was.

Dinsdagmiddag 17 December om half zes is, in het „Hotel des Indes" te 's Gravenhage aan mr. H. Barge, dit geschenk aangeboden ter herinnering aan de vriendschap en vereering, hem tijdens zijn bestuur door de bewoners van deze West-Indische bezitting toegedragen.

De aanbieding had plaats in tegenwoordigheid van eene kleine schare, waartoe o. a. behoorden de oud-gouverneur de heer v. d. Brandhof, de kapitein ter zee A. W. F. C. Van Woerden, de oud-administrateur van Financiën, D. J. Olivier en dr. P. C. Th. Lens, officier van gezondheid 1e klasse bij het leger in West-Indië.

Namens de vrienden op Curaçao sprak bij deze gelegenheid dr. Lens, aan wien opdracht was verleend. Spreker herinnerde, dat de landvoogd, voor zoover het in zijn vermogen was, de materieele belangen der bevolking heeft behartigd; handel en scheepvaart heeft gesteund en het particulier initiatief bij het tot stand brengen of onderhouden van werken van algemeen belang heeft aangemoedigd. Daarbij hield hij in zijn bestuurstaak steeds een wakend oog, wanneer een epidemie de volksgezondheid bedreigde, en deed wat in zijn vermogen was om de hygiëne te bevorderen. Spreekwoordelijk was zijn weldadigheid, en op een zoo lange reeks van jaren, gedurende welke hij het bewind in de West-Indische Koloniën voerde, kon nog geen landvoogd vóór hem bogen.

Voorts bracht spr. den oud-bewindvoerder hulde voor de wijze, waarop hij, tijdens zijn bestuur, onze regeering naar buiten vertegenwoordigd en de eer onzer vlag opgehouden heeft. Tegenover het verwijt, in den laatsten tijd vernomen, dat de bloei der kolonie tanende was, stelde spr. als de vaste overtuiging der Curaçaosche vrienden, dat de oorzaak van den kwijnenden handel te zoeken is in den economischen toestand der omliggende republieken en niet aan mr. Barge te wijten is.

Hij prees o. a. zijn beleid, waardoor bij de vele en ernstige troebelen in Venezuela, schade aan nederlandsche belangen werd voorkomen; de door den gouverneur ten strengste gehandhaafde neutraliteit tijdens den Spaansch-Amerikaanschen oorlog, zijn gastvrijheid jegens de talrijke vreemde oorlogsbodems, die de haven van Curaçao bezochten.

De woordvoerder der Curaçaosche bevolking meende dan ook te mogen getuigen, dat de elf jaren van bestuur tot algemeene tevredenheid zijn voorbijgesneld.

Nog deed de spreker opmerken, ten opzichte van den landbouw, dat het dorre en rotsachtige eiland Curaçao nooit tot landbouwkolonie bestemd was en dat uitsluitend het belang der Kolonie en het belang van den dienst van H. M. de drijfveeren van des gouverneurs handelen waren.

Hierna bood hij hem als huldeblijk der bewoners van de kolonie Curaçao een geschenk aan, 's mans smaak en kunstzin waardig. Het is de schilderij van onzen grooten meester Mesdag, „Zomeravond aan het strand te Scheveningen".

Tevens bood dr. Lens den voormaligen landvoogd aan een in onvergankelijke kleuren gebatikt album met opdracht en met de namen der schenkers als een zichtbaar teeken van de sympathie, die de bewoners van Curaçao hun gouverneur Barge toedroegen,

Dit album, ontworpen en uitgevoerd door den heer Lebeau en door de goede zorgen van den heer Begeer te Utrecht op artistieke wijze met zilver, email en edelsteenen in Oosterschen stijl versierd, bevat perkamenten bladen met gebatikte vignetten, voorstellende planten en producten van Curaçao.

De opdracht op het titelblad is omgeven door teekeningen, die de herinnering levendig houden aan het verblijf van den landvoogd te Curaçao, zooals het door hem bewoonde gouvernementshuis; de wapens der Kolonie, die attributen der gerechtigheid.

De uitvoering van het huldeplan was hier te lande voorbereid en geleid door den officier van gezondheid 1e kl. van het W. I. leger, dr. Lens.

Diep getroffen door het verrassende blijk van hulde, gaf de heer Barge uiting aan de gevoelens, die hem op dat oogenblik vervulden.

Hij verklaarde in de 20 beste jaren zijns levens, welke hij op Curaçao heeft doorgebracht, zooveel welwillendheid, vriendschap, bereidvaardigheid, hartelijkheid en steun van de bevolking en de ambtenaren der Kolonie, der Koloniale Staten en het Koloniaal Bestuur te hebben ondervonden, dat hij met innige erkentelijkheid en waardeerende verknochtheid aan Curaçao steeds zal blijven denken. Had hij getracht de ontwikkeling van landbouw, scheepvaart, handel en nijverheid te bevorderen, en zooveel mogelijk aller belangen te behartigen, en was het hem desniettemin niet gegeven de Kolonie tot hooger voorspoed te brengen, — het treffende afscheid van de ingezetenen der Kolonie en het feit, dat zich zoovelen vereenigd hebben tot aanbieding van een geschenk, gaf hem het bewijs, dat zijn goede wil in de Kolonie erkend wordt en zijn pogingen tot verhooging van de welvaart worden gewaardeerd. Het beeld der hollandsche Kolonie zou door den band der erkentelijkheid en verknochtheid steeds in zijn hart gegrift blijven.

Met verzoek om allen die hem dit geschenk van blijde erkentelijkheid hadden aangeboden, te danken, eindigde mr. Barge de met aandoening uitgesproken bede, dat Gods zegen

---

den grond neervallen; Mgr. zuchtte en liet een schreeuw van de pijn, 'tgeen hun spotlust opwekte. Eens in 't midden der Boksers, stond Mgr. bloot aan de wreedste mishandelingen; men rukte 't haar uit hoofd en baard en als Mgr. door zijn gekerm te kennen gaf, wat een pijn dit veroorzaakte, riep men spottend; nu moet heel de baard er uit." Onnoodig te vermelden, dat men Mgr. van zijne bovenkleederen had beroofd, doch de onderkleederen mocht hij gedeeltelijk behouden.

Na al de mishandeling werd Mgr. met vijf Christenen op eene kar geplaatst om naar Mao-rai (2 à 4 uur afstand) te worden vervoerd. Bij Mgr. had men achter den hals een sabel of volgens anderen een kapmes vastgemaakt, dat bij iederen schok der kar in 't vleesch drong; men deed hen geboeid neerknielen, terwijl ze bloot waren gesteld aan de gloeiende Julizon. De Boksers deden ook gelijk de Joden weleer, die vreesden dat de Zaligmaker op den lijdensweg zou bezwijken en legden, beducht dat een zonnesteek Mgr. zou treffen, natte doeken op zijn hoofd en afgekapte hand — voorwaar de schurk, welke die doeken aanbracht, deed 't niet uit medelijden, want 't is dezelfde, die Mgr. heeft verbrand; nu heeft hij zijn straf ontvangen en is onthoofd; hij heette Hia-nu tzeu.

Onderweg gaf men Mgr. ook te drinken; toch at hij slechts weinig, uit vrees, dat men hem zou vergiftigen en nam nu en dan slechts iets aan van de Christenen. Onder de reis was 't elkeen toegestaan Mgr. te beschimpen en te verwonden, met die voorzichtigheid nochtans, dat men een spoedigen dood moet vermijden. Van een ooggetuige-kind heb ik vernomen, dat men Mgr. een handvol zand in den mond had gestopt, omdat hij bad; en van meer dan een persoon heb ik gehoord, dat men om dezelfde reden Mgr. twee lansteken in den mond had toegebracht, die zijne tanden verbrijzelden en zijne tong kwetsten; niettegenstaande dat alles ging Mgr. voort met bidden. Gedurig zeide men aan Mgr., dat men hem naar zijn vaderland, 't land der duivelen, ging terugbrengen, en dat zij hem uitgeleide wil den doen.

Den 21 werd Mgr. langs Moe t'oe k'eoe (op een half uur van de Christenheid Tch'eng-hoeei hai-tze) naar Totch'eng (10 uren van Eul cheu seu-king-ti) overgebracht. — T'och'eng ligt op een half uur van Hok'oe, waar Mgr. meer dan eens gedurende zijne reizen in 't Ortoesland de Hoang ho (Gele-rivier) is overgestoken. Eens den Gelen stroom over, bevindt men zich op Mongoolsch grondgebied; beide plaatsen tellen ongeveer: de eerste 10.000, de tweede 6000 inwoners. Naar deze plaatsen werden de Christenen gebracht, die men in de algemeene slachting gespaard had: daar ook werden 300 van de onzen onthoofd en hunne hoofden op staken tentoongesteld. Buiten de stad T'o-tch-eng ziet men nog overal kleine heuveltjes: de grafplaatsen onzer martelaren......

Later heb ik nog vernomen, dat men Mgr. ook vervoerd heeft van T'o-tch'-eng naar Ho-k'oe op eene kar, die geweldig schokte; men had Mgr. doen neerzitten op eenen ijzeren pin (een werktuig om bezems te maken); de pijn deed hem soms alle gevoel verliezen en als men hem vroeg: „zit gij hier zoo gemakkelijk als op uwen troon? antwoordde hij: „nog beter, vriend."

Te T'o-tch'-eng wilde de mandarijn een echten Chineeschen rol spelen: hij noodigde Mgr. aan tafel, om te weten te komen, of de missie nog geld bezat en waar dat was. Mgr. echter antwoordde niet. Toen echter begon de vreeselijke marteling. In een groote kooi gehouden wierp men hem in de gevangenis: overdag leidde men hem rond door de groote straten, eene dunne scherpe koord had men hem driemaal rondom het voorhoofd gebonden en op 't kale hoofd had men in groote Chineesche letters geschreven: „lao iang mo" (oude Europeesche duivel).

Natuurlijk dat de geheele bevolking op de been was om Mgr. te komen beschimpen en te mishandelen. — Ik heb vergeten te vermelden, dat men vanaf den eersten dag een ketting had vastgemaakt aan 't sleutelbeen; ten dien einde had men 't vleesch van 't lijf gesneden, zoodat volgens ooggetuigen-Christenen, die met Mgr. in dezelfde gevangenis hebben gezeten, de ribben bloot lagen. — Drie dagen duurde die marteling. Eindelijk brak de 25 Juli aan, feestdag van St. Jacobus, de dag ook, waarop Mgr. zijne roemrijke martelkroon uit de handen van zijn zij goddelijken Meester zou ontvangen. In den vroegen morgen geleidde men Mgr. naar 't veld tusschen To-tch'-eng en Ho-k'oe. Men bond Mgr. de voeten vast aan elkander; men omwond ze, alsmede 't onderlijf met watten; alsdan rukte men Mgr. met ijzeren haken 't vleesch van den rug, kapte voeten, de overblijvende hand, ooren en neus af en heesch hem op aan drie staken, welke men van boven aan elkander had gebonden en van onder uiteengezet; de watten overgroot men met olie en boter en men hield er vuur aan. Mgr. liet nog twee zuchten, doch niettegenstaande hunne pogingen wilden de watten niet goed branden, zoodat slechts 't onderlijf verkoolde; daarna sneed men Mgr. den buik open, haalde 't hart er uit, dat men deed roosteren en voor 500 sapeken door twee bedelaars opeten. Toch was hun helsche haat nog niet voldaan en evenals de beulen bij de Martelaren van Gorcum, zoo ook schrapten zij bij Mgr. 't vet van de ingewanden af, om het in het openbaar op de markt te verkoopen. 't Hoofd werd afgehouwen, op een staak ten toon gesteld en na eenige dagen in eene steenen pot begraven. Later hebben wij 't hoofd alsook de beenderen in eene kist doen leggen. 't Hoofd is 't echte hoofd van Mgr., van de beenderen ben ik nog niet geheel zeker; ik doe nu op alle mogelijke wijze onderzoek. Een Christen heeft mij gezegd, dat hij aan de grafplaats van Mgr. een plantje had doen steken, om zich later niet te vergissen. Eveneens hoop ik de werktuigen der marteling te bekomen; tot nu toe heb ik slechts 't lucifersdoosje van Mgr. in bezit. Later kunnen wij spreken van 't overbrengen van een gedeelte der reliquiën naar Europa alsook van 't oprichten van een monument te T'o-tch'eng.'

Ik beveel mij aan in uwe gebeden enz.

Alph. Bermijn,

Ap. Vic. der Ortoes.

steeds in ruime mate moge rusten op de ingezetenen, en het goede voor de Kolonie moge weggelegd zijn.

De oud-gouverneur drukte allen, die bij deze eenvoudige betooging tegenwoordig waren, de hand en betoonde zich hoogelijk *ingenomen*, zoowel met de schilderij, als met het vergezellende album, dat de namen van de commissie voor het huldeblijk en alle deelnemers daaraan bevat.

Na afloop der aanbieding, vereenigde de voormalige gouverneur de bij de plechtigheid aanwezige heeren aan een vriendschappelijk diner in het „Hotel des Indes."

H. W. Mesdag.

Naar aanleiding van een tentoonstelling uitsluitend bestaande uit schilderstukken en aquarellen van Mesdag schrijft men aan *De Tijd* uit 's Gravenhage:

Wie wel eens mochten gedacht hebben dat het steeds maar schilderen van zeestukken noodwendig tot eentonigheid moet leiden: „lucht en water met schepen — schepen met water en lucht", vergeten echter het licht en de weergesteldheid, welke aan den oceaan nog grooter verandelijkheid geven dan in ons goed vaderland het weer zelf heeft.

De zee is dus een onuitputtelijk onderwerp maar om dat onderwerp voldoende meester te zijn daartoe behoort naast voortdurende studie groot talent.

Deze beiden bezit Mesdag in hooge mate. Nog nooit is ons dat zoo duidelijk geworden als de Mesdag-tentoonstelling thans in *Pulchri* geopend Een veertigtal zeestukken zijn er bijeen: de zee op alle uren van den dag, de zee in alle tijden des jaars, de zee bij storm en zomerweer. Op al die, meest kapitale doeken, in hoofdzaak water en lucht, maar welk een verscheidenheid desniettemin!

Er zijn tentoonstellingen geweest van *Pulchri's* werkende leden, waarop dus allerlei genres vertegenwoordigd waren, maar die toch niet zoo'n indruk maakten als deze reeks zeestukken, welke den lieflijken en grootschen, machtigen en fieren, vernielenden en bedreigenden invloed van den grooten waterplas openbaren.

Mesdag, dien wij in *Pulchri* toevallig ontmoetten, klaagde, dat de strandmuur te Scheveningen hem 't mooie uitzicht van uit „Rauch" benomen had, maar de Pier schonk hem dat terug. Van het eindpunt af heeft hij onlangs den storm bespied en zijn indruk vertolkt in een doek met niets dan woedende golven en jagende lucht. Een imposant stuk.

Behalve schilderstukken zijn ter expositie ook een aantal aquarellen.

En in de *Residentiebode* lezen wij:

—We dachten Mesdag te kennen, maar hadden 't mis. En tot diezelfde overtuiging zullen allen komen, die de Mesdag-tentoonstelling in *Pulchri* bezoeken. Er zijn ruim 40 stukken van den meester bijeen, alle de zee uitbeeldend. Maar welk een verscheidenheid. De zee 's morgens, 's avonds en 's nachts; de zee bij mooi weer, bij storm en bij lichte bries; de zee 's winters en 's zomers; de zee met en zonder schepen, met en zonder strand. Altijd echter: de zee mooi, vol macht en heerlijkheid. Mesdag is de vertrouweling der zee!

't Zijn meest kapitale doeken, die echter elkaar niet hinderen: er is ruimte bij *Pulchri*.

Men zal enkele oude kennissen vinden, zooals de herinnering aan den storm, die te Scheveningen de pinken zoo havende. Ook nieuwe stukken evenwel, genomen van af de Pier.

De tentoonstelling zal een succes wezen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Havennieuws.

Donderdagnamiddag is H. M. *Utrecht* weder naar La Guaira vertrokken.

* *

Woensdagavond ontscheepte de *St. Laurent* voor de haven 25 mariniers bestemd voor den franschen kruiser *D'Estrées*.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Trina Castillo, Sarah Da Costa G., A. D. de Jongh, J. de Wit a|b S. S. "Prins Frederik Hendrik", Francisco Esser, Paul Gerodolle á bord du "Des trées", Rosa Cruz Goico, Hendrik Isteba, John López, Ricot de Marchena, S. Matherson & Co., Luis C. Oduber, J. C. Ringeling, M. E. Stalas, J. A. Veluhiri i familia, Dr. v. der Sman a|b "Prins Willem V", Pablo v. der Linder, M. v. Frigt a|b SS. „Prins Willem V", Mej. M. Aarts van Brakel a|b S. S. "Prins Willem III" en drie postpakketten geadresseerd aan: Monsieur Jaunon.

Aangeteekende Stukken:

Administrador de "El Imparcial", Agustin Diaz Bethencourt, L. C. C. Hueck.

Niet voor verzending vatbaar een drukwerk geadresseerd aan: Juan Oduber, Aruba.

Marine.

De *St. Crt.* van 15 en 16 Dec bevat onder meer:

Ingevolge Kon. besl. wordt Hr. Ms. pantserschip „Koningin Regentes" met 3 Januari 1902 te Amsterdam in dienst gesteld. Bij gem. besl. in het bevel over dien bodem opgedragen aan den kapt. t. z. A. W. F. C. v. Woerden.

Voorts worden daar a. b. gepl.: de kapt. luit. t. z. W. A. Mouton als 1e offic.; de luits. t. z. der 1e kl. G. R. v. Nauta Lemke en F. J. Goedkoop; de luits t. z. 2e kl. K. F. Sluys, F. K. Weber, A. Quispel, G. J. te Winkel, J. C. van Iterson en N. Maats; de adelb. 1e kl. P. F. Postema, G. W. R. Rutten, M. J. L. Rosman, A. F. L. Gregory en J. J. Heilbron; de 2e luit. der mariniers C. R. v. Blijenburgh; offic. v. gez. 1e kl. J. Vorstman; de offic. v. gez. 2e kl. H. J. Dijkstra; de offic. v. adm. 1e kl. J. A. Meulemans. de adj. administrateur B. H. Vermaas, en de offic. mach. 2e kl. C. Wäkerlin en J. Koopman.

De St. Jozefsvereeniging.

Met zeer veel *animo* hebben de leden dezer vereeniging onder leiding van hun alleszins bekwamen, ijvervollen directeur, den Weleerw. Pater St. v. d. Pavert, drie avonden achtereen, een uitvoering gegeven. Het was een dramatische voorstelling in vijf tafereelen; het verlangen der oudvaders naar de komst van den Verlosser, de kerstnacht, de aanbidding der herders, de aanbidding der wijzen, de verheerlijking van 't Goddelijk Kind. De verschillende groepen, met kunst gerangschikt, drukten zooveel eenvoudig geloof en innige piëteit uit, dat men als van zelf medeleefde in smeekend verlangen en blijde verwachting, om geloovig te aanbidden en jubelend mede te juichen om de glorie van den geboren Verlosser. Veel droeg hiertoe bij, dat de optredende personen echte typen waren in historische kleederdracht, terwijl het decoratief een Oostersch landschap en het achterscherm een zeer schoon Oostersch vergezicht te aanschouwen gaf. De reeds zoo dikwerf gehoorde kerstzangen ontvingen een nieuwen gloed, en de bekende melodieën, waarmede het strijkorkest den ontvangen indruk der tafereelen weergaf en verder ontwikkelde voor hetgeen volgen moest, klonken frisch en vol leven.

Zondagavond was de toegang opengesteld voor de leden en familie. Maandagavond vulde een talrijke menigte de zaal, ofschoon slechts genoodigden werden toegelaten. De clergé van de stad, eenige priesters uit de buitendistricten en de voorname katholieke families waren aanwezig. Z. D. H. Mgr. J. J. A. Van Baars, Vic. Ap., Mgr. C. Blommerde en de H. E. A. Heer Procureur-Generaal hadden de vriendelijke invitatie van den Directeur der Vereeniging aangenomen. Geen wonder, dat bij zooveel waardeering de Eerw. Pater St. v. d. Pavert een diepgevoeld woord van oprechten dank sprak voor dit aanmoedigend bewijs van belangstelling der meer gegoeden, waardoor het mogelijk zou blijven om ook op Curaçao gehoor te geven aan dedringende bede van Z. H. den Paus om voor het katholieke volk vereenigingen te stichten en in stand te houden.

Dinsdagavond maakten ook velen gebruik om de reeds gunstig bekend geworden voorstelling bij te wonen.

„Prinzessin Victoria Luise."

In dank ontvingen wij van de heeren Edwards, Henriquez & Co. een beleefde uitnoodiging om dit prachtig pleizierjacht Maandag a. s. te komen bezichtigen. Reeds verleden jaar konden wij ons overtuigen van de rijke, gemakkelijke inrichting van dit schip en hopen dat ook dit jaar vele reizigers hiervan gebruik zullen maken om werkelijk een aangename reis te maken.

Dat alle belanghebbenden zich beijveren om het verblijf van 9 uren op ons eiland den toeristen zoo prettig mogelijk te doen zijn, opdat dit jacht steeds onze haven bezoeke.

De route loopt van hieruit langs Kingston, Santiago, Havana, Charleston en eindigt te New-York op 3 Februari.

Een man van drie eeuwen.

Dezer dagen is op Barber een man gestorven, Stefanus Marti, bekend onder den naam van *Pampam*, die in drie eeuwen geleefd heeft. Als opgeschoten knaap heeft hij, naar hij zelf steeds beweerde, den slavenopstand in 1795 medegemaakt.

Oogst en gevallen regen.

van	9 — 15 December...	25 mM.
van	16 — 22 December...	59 mM.
van	23 — 29 December...	18½ mM.
van	30 Dec. — 5 Januari....	4½ mM.
van	5 — 12 Januari.....	10 mM.
	Totaal	117 mM.

Het schijnt, jammer genoeg, dat de gouden tijd alweer voorbij is. Niet slechts zou een flinke regen veel voordeel brengen, maar is zelfs noodzakelijk, daar bij deze droogte het ongedierte de maïs veel schade veroorzaakt. Daarenboven ziet men hier en daar dit jaar ook nog sprinkhanen, en op Bonaire trekken geheele zwermen vernielend rond. Aruba is gelukkiger, daar heeft men de eerste oogst reeds binnen en hoopt men over zeven weken een tweede te kunnen verzamelen. Ook hier heeft men beproefd deze soort maïs, welke in weinige weken rijp is, te planten, doch met weinig gevolg.

Ingezonden Mededeelingen.

Buitenland.

Frankrijk.—In den loop van de beraadslaging over de begrooting in de Kamer bestreed de minister-president Waldeck-Rousseau de voorstellen van de commissie, die de begrooting van Eeredienst schrappen wilde.

De socialist Sembas diende een amendement in om de hoofdstukken betreffende de begrooting van Eeredienst te schrappen. De commissie vereenigde zich hiermee.

Ferrette diende een motie in strekkende over de begrooting te schorsen.

Bernard stelde een motie voor, waarin verlangd wordt, dat het Concordaat opgezegd worde.

De Kamer besloot met 350 tegen 187 stemmen tot behandeling van de artikelen over te gaan. De verschillende moties werden verworpen.

Engeland.—'t Is moeilijk wijs te worden uit de verschillende opinies, welke de Engelsche pers over lord Roseberry's rede heeft verkondigd.

Vierderlei standpunt wordt door de pers ingenomen:

1°. De meening, dat lord Roseberry zich heeft aangeboden als de leider eener nieuwe partij.

Daily Mail, Daily Express, Daily Graphic, Daily Telegraph, Daily Chronicle, de *Evening News* en *Morning Post* zijn van dit oordeel.

2°. De meening, dat de rede niets anders was dan eene losstaande critiek en advies.

Van dit oordeel is de *Times*.

3°. Het partij-oordeel.

De *Standard* is dit toegedaan, waar zij Roseberry's rede vermeldt onder het opschrift: *A lamentable Fiasco*.

4°. Het Pro-Boer-standpunt, dat door *Daily News* en *Morning Leader* wordt ingenomen.

't Mooiste van de zaak is nog, dat vele bladen niet volharden bij hunne eens aangenomen houding.

De *Times*, eerst nogal welwillend gestemd, is nu ganschelijk tegen de rede gekant. Over 't algemeen kan gezegd worden, dat de liberale bladen met Roseberry meegaan en dat de conservatieve hem bestrijden.

De *Times* zegt:

De rede, welke lord Rosebery te Chestenfield hield was niet beneden de verwachtingen zijner bewonderaars en zijn hooge reputatie als vaderlander en staatsman waardig. Zij zal geen tooverkracht uitoefenen in de Britsche politiek; en lord Roseberry heeft er met nadruk op gewezen, dat zoo iets ook niet zijne verwachting was.........Lord Roseberry,s advies is recht door zee, mannelijk en duidelijk. Hij werpt zich niet als leider op, maar zijn taal is er eene waardoor een man de leiding verkrijgt

De *Daily Mail*:

Lord Roseberry rechtvaardigde ten volle zijn groote reputatie en bewees dat ons land, evenals in vroegere moeilijke tijden, een staatsman heeft voortgebracht.

In 'kort kunnen wij zeggen, dat lord Roseberry de Tom'sy en de liberale partij beiden den rug toedraait en zich aanbiedt aan eene nieuwe partij, welks wachtwoord zal zijn: Werkdadigheid.

De *Daily Telegraph*:

Lord Roseberry's rede zou onlogisch zijn, indien zij niet tot bedoeling heeft de stichting eener nieuwe centrumspartij in Engeland. Wat succes zulk eene poging zou hebben, kan alleen de toekomst leeren.

De *Daily Graphic*:

Lord Roseberry is bereid zijn alleenstaande positie te verlaten en ofwel de liberale partij te hereenigen op de door hem uitgesproken beginselen of wel eene nieuwe partij te stichten met hetzelfde doel. Hij beroept zich tegenover de verwarde en oneenige oppositie op de openbare meening. Onmogelijk dit niet te beschouwen als de strijdkreet van een nieuw liberalisme."

De *Daily Chronicle*:

Lord Rosebery heeft zich tegenover het land verbonden, zich zelf te plaatsen aan de spits eener beweging, welke wij, bij gebrek aan een beterennaam, het nieuwe partij liberalisme mogen noemen ...... Een nieuwe partij zal geboren worden, met nationale werkzaamheid, sociale hervormingen en breeder vaderlandsliefde als hare wachtwoorden.

De *Daily Express*:

Lord Rosebery heeft zijn isolement verlaten. Hij stelt zijne diensten ter beschikking van het land en verklaart dat hij alles zal doen, wat hij kan om de politiek te doen volgen, welke hij heeft opgezet.

De *Evenings News*:

In de ernstige crisis onzer nationale geschiedenis heeft een man het ware woord gesproken: werkdadigheid.

Werkdadigheid in ons parlement, in openbare aangelegenheden, in iedere tak van ons nationale leven......

Wij zijn geplaatst tusschen den Scylla van onbekwaamheid en den Charybdis van onvaderlandslievendheid, is 't wonder, dat het land lord Rosebery begroet als een verlosser?

Een nieuwe partij, die zal optreden voor werkdadigheid en imperialisme! Dat is een partij, die zou opgroeien als de wonderboom van den profeet.

De *Standard* (Chamberlain's lijforgaan):

Lord Rossebery's rede te Chesterfield was een diepe ontgoocheling...... Lord Rosebery staat nog waar hij gisteren stond ...... Hij is een generaal zonder soldaten, een politicus zonder politiek.

De *Daily News*.

Wij benijden niet degenen, die een groote rede van lord Rosebery verwachtten. Een lange rede hebben zij gehad, geen groote, geene met innig element van grootheid er in. Veel er in was een bedekte aanval op Gladstone's nagedachtenis en op hen, die nog steeds vasthouden aan de beginselen van dien beroemden staatsman.

De *Morning Leader*:

We behoeven er alleen aan te herinneren, hoe dikwijls sir E. Grey verklaard heeft, dat onderhandelingen met de Boeren gedoemd waren op niets uit te loopen en nauwelijks waard ondernomen te worden, om aan te toonen hoe groot een dienst lord Rosebery bewezen heeft, niet alleen aan zijne partij, maar ook aan het land. Het is onnoodig zijn programma voor de eerst volgende toekomst te bespreken. We zijn voor het oogenblik voldaan in de erkenning van het onvervalschte inzicht en de staatkunde, welke hij heeft getoond door rekening te houden met het tegenwoordige.

De lezer vorme zich thans een oordeel van wat er in Engeland broeit 't Zal hem niet moeilijk vallen.

Transvaal. — Zoools men weet werden dezen zomer elke maand de cijfers gepubliceerd van de sterfte in de concentatiekampen, maar was daarmee over October en November opgehouden. Men kon reeds vermoeden, wat daarvan de oorzaak zou zijn. Maar zóó vreeselijk hadden we toch niet gedacht, dat de waarheid zou wezen, als ze nu uit de officieele opgave blijkt:

„De totaalcijfers der sterfgevallen onder blanken in de kampen van Transvaal en Oranje-Vrijstaat zijn: October 3156, November 2807, waaronder 4904 kinderen. De totaalcijfers van Juni tot November (de laatste mand meegerekend) 12,441, waaronder 10,113 kinderen."

In October en November alleen vijfduizend kinderen, in 't geheel reeds meer dan tienduizend.

Deze opgaaf is uit een Blauwboek, waarin de briefwisseling tusschen Milner en Chamberlain is opgenomen over de kampen.

De kampen zullen nu worden gesplitst in vele kleinere.

En tegelijkertijd worden nieuwe maatregelen beraamd, om meer Boeren dood te schieten, opdat er nieuwe voorraad kome van weduwen en weezen; om meer land te verwoesten, opdat er groote ellende zij.

Kitchener seint aan 't slot van zijn wekelijksche overzicht, dat de kolonnes hard werken en dat zij hun uiterste best doen om het hardnekkig verzet te breken. En een groot succes mag worden genoemd de gevangenneming van Kritzinger, die zwaar gewond in handen der Engelschen viel terwijl ook het bericht van Maritz verwonding wordt bevestigd.

Maar toch waarschuwt de correspondent van de *Standard* te Pretoria het Engelsche volk, dat, al ziet de toestand er merkbaar beter uit, na de welgeslaagde bewegingen van den laatsten tijd, men allerminst rekenen moet op een spoedig ineenzinken van het verzet der Boeren.

En nog een ander bezwaar doet zich voor, een bezwaar verbonden aan het stelsel dat nu eenig succes bewerkt: de blokhuizen.

„Het blokhuizen-stelsel verslindt intusschen een groot aantal manschappen. Bataljon na bataljon wordt erdoor opgeslokt. Er zal spoedig meer voetvolk noodig wezen."

En om goed te werken moeten ze in aantal verdubbeld worden, waartoe dubbel zooveel manschappen noodig zijn.

Dubbel zooveel, waar moeten die vandaan komen?

Nog een nieuwe zware wolk dreigt aan den horizon: De Engelsche regeering heeft verontrustend nieuws ontvangen uit Britsch-Indië. Daarin wordt gezegd, dat de opstand der Waziri's aan de Noord-Westelijke grens zich uitbreidt.

Aan lord Kitchener is geseind, dat hij niet rekenen moet op versterkingen door Indische troepen. Het is geen wonder, dat de heele Engelsche pers en 't heele volk de oogen gericht hield en houdt op lord Rosebery, die zich thans beschikbaar heeft gesteld om 't land te dienen.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1902.	Zulia	Caracas	Marcb.	Philad.	Zulia	Caracas
Vertrekt van NEW-YORK	Jan. 4	Jan. 11	Jan. 18	Jan. 25	Feb. 1	Eeb. 8
Komt aan te SAN JUAN		16		30		13
Vertrekt van ,,		17		31		14
Doet CURAÇAO aan		19		Feb. 2		16
Komt aan te LA GUAIRA	11	20	25	3	8	17
Vertrekt van ,,	12	22	26	5	9	19
Komt aan te PTO. CABELLO		23		6		20
Vertrekt van ,,		24		7		21
Komt aan te CURAÇAO	13	25	27	8	10	22
Vertrekt van ,,	20	26	Feb. 3	13	17	23
Doet LA GUAIRA aan		27		16		24
,, PONCE ,,	22				19	
,, SAN JUAN ,,		29	5	12		26
Komt aan te NEW-YORK	28	Feb. 3	11	16	25	Maart 3

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Zulia	Merida	Marcb.	Merida	Zulia	Merida
Vertrekt van CURAÇAO	Jaa. 13	Jan. 20	Jan. 27	Feb. 3	Feb. 10	Feb. 17
Komt aan te MARACAIBO	14	21	28	4	11	18
Vertrekt van ,,	18	24	Feb. 1	7	15	21
Komt aan te CURAÇAO	19	25	2	8	16	22